

Diakroniset teokset Soveltamisprofiili

Heidi Ronkainen, Kansalliskirjasto

23.5.2023

Diakronisten teosten soveltamisprofiili

- Soveltamisprofiilit löytyvät Tiedonkuvailun asiantuntijapalveluiden [kiwi-sivuilta](#)
- Ja myöhemmin RDA-toolkitistä

Soveltamisprofiili

- Jokaiseen entiteettiin (teos, ekspressio, manifestaatio) liittyy oma setti elementtejä
- Soveltamisprofiili määrittelee elementit, joita diakronisen teoksen kuvailussa käytetään ja siitä näkee mm.
  - mitkä elementit ovat toistettavia
  - mitkä elementit ovat pakollisia
  - mitä merkitsemistapaa ja jäljentämissuosituksia käytetään
    - P=perus
    - N=normalisoitu
  - mitä sanastoja tai standardeja elementtiin mahdollisesti liittyy
- Sen lisäksi soveltamisprofiiliin on lisätty elementille tarkentava selitys ja MARC-kenttä

Soveltamisprofiilin elementit (teos)

Teos: ISSN

Teos: Avainnimeke

Teos: Teoksen ensisijainen nimeke

Teos: Teoksen auktorisoitu hakutieto

Teos: Julkaisija (yhteisö, suku, henkilö)

Teos: Teoksen tekijä (yhteisö, suku, henkilö)

Teos: Ilmestymistiheys

Teos: Laajennussuunnitelma

Teos: Merkintälähde

Teos: Myöhempi teos

Teos: Edeltävä teos

Teos: Teokseen liittyvä teos

Teos: Aihe

Soveltamisprofiilin elementit (manifestaatio)

Manifestaatio: Päänimeke

Manifestaatio: Varianttinameke

Manifestaatio: Rinnakkainen päänimeke

Manifestaatio: Muu nimeketieto

Manifestaatio: Kustannuspaikka

Manifestaatio: Kustantajan nimi

Manifestaatio: Julkaisuaika

Manifestaatio: Kustantaja (yhteisö, suku, henkilö)

Manifestaatio: Mediatyyppi

Manifestaatio: Tallennetyyppi

Manifestaatio: Koko

Manifestaatio: Numerointijakso

Manifestaatio: Muu julkaisumuoto

Manifestaatio: URL-osoite

Soveltamisprofiilin elementit (ekspressio)

Ekspressio: Sisältötyyppi

Ekspressio: Ekspression kieli

Lehden kuvailu

Jos lehdellä ei ole nimiösivua, tarvittavat tiedot ovat usein kannessa (Merkintälähde):

- nimeke
- varianttinameke
- numerointi

Pelastustieto

1/2023 PELASTUSTOIMI, ENSIHOITO JA VARAUTUMINEN **systole**

UUDEKALOMIES
on johtamisen kehittäjä

VIISI TARINAA
työturvallisuudesta

UUSIN TIETO SAMMUTTAMISESTA
- Pelastusopiston julkaisut vapaasti jaossa

Pelastustieto

PELASTUSTIETO ON MEDIA, JOKA KATTAÄ PELASTUSALAN KOKO KENTÄN. KÄSITTELEMME MYÖS ENSIHOITOA JA VARAUTUMISTA. PELASTUSTIETO-LEHTI ILMESTYI ENSIMMÄISEN KERRAN VUONNA 1950.

Päätoimittaja Esa Aalto, p. 050 562 0735 esa.aalto@pelastustieto.fi **Toimittajat** Kimmo Kalisto talto & ulkoasu, p. 044 728 0402 kimmo.kalisto@pelastustieto.fi, Marko Partanen p. 044 728 0403 marko.partanen@pelastustieto.fi
Myynti ja markkinointi Minna Kamotskin p. 044 728 0401 ilmoitukset@pelastustieto.fi **Tilaajapalvelu** p. 044 728 0401 tilaukset@pelastustieto.fi **Yhteystiedot** Ratamestarinkatu 11, 00520 Helsinki **Internet:** pelastustieto.fi
Juttuvinkit ja palaute toimitus@pelastustieto.fi **Julkaisija** Palo- ja pelastustieto ry **Kirjapaino** PunaMusta 2023
ISSN 1236-8639 **Kansi** Dimitri Lisitsyn **Pelastustieto** on Aikakausmedia ry:n jäsen
Painopaperi kannet UPM Finesse Silk 250 g, sisus Berga Classic Preprint 90 g

Toimitustietolaatikko:

- julkaisutiedot
- tunnisteet
- ilmestyminen

Pelastustiedon aikataulut vuonna 2023

Nro	Ilmestyy	Varauspvm	Ainaisto
2	15.3.	21.2.	28.2.
3	3.5.	11.4.	18.4.
4	21.6.	30.5.	6.6.
5	30.8.	8.8.	15.8.
6	4.10.	12.9.	19.9.
7	15.11.	24.10.	31.10.
8	27.12.	5.12.	12.12.

Lisätiedot: pelastustieto.fi/ilmotta-mella tai ilmoitukset@pelastustieto.fi.

Elementti	Merkitsemistapa	Käytettävä sanasto	Elementin arvo
Teos: laajennussuunnitelma	rakenteistettu	Metatietosanasto	peräkkäinen määrittämätön suunnitelma
Teos: ISSN	tunniste	ISSN Portal	1236-8369
Teos: avainnimeke	rakenteistamaton	ISSN Portal	Pelastustieto
Teos: teoksen ensisijainen nimeke	rakenteistettu		Pelastustieto
Teos: teoksen auktorisoitu hakutieto	rakenteistettu		Pelastustieto
Teos: julkaisija	rakenteistettu	KANTO	Palo- ja pelastustieto ry
Teos: ilmestymistiheys	rakenteistettu	Metatietosanasto	Kahdeksan kertaa vuodessa
Teos: merkintälähde	rakenteistettu	Metatietosanasto	Nimeke kannesta
Teos: käytetty lähde	rakenteistettu		2023, 1
Teos: edeltävä teos	rakenteistettu		Systole

Elementti	Merkitsemistapa	Käytettävä sanasto	Elementin arvo
Manifestaatio: päänimeke	rakenteistamaton		Pelastustieto
Manifestaatio: kustannuspaikka	rakenteistamaton		Helsinki
Manifestaatio: kustantaja	rakenteistamaton		Palo- ja pelastustieto
Manifestaatio: julkaisuaika	rakenteistamaton		2023
Manifestaatio: mediatyyppi	rakenteistettu	Metatietosanasto	Käytettävissä ilman laitetta
Manifestaatio: tallennetyyppi	rakenteistettu	Metatietosanasto	nide
Manifestaatio: koko	rakenteistamaton	Yksiköiden lyhenteet	27 cm
Manifestaatio: varianttinimeke	rakenteistamaton		Systole
Manifestaatio: muu nimeketieto	rakenteistamaton		Pelastustoimi, ensihoito ja varautuminen
Manifestaatio: numerointijakso	rakenteistamaton		2023, 1
Manifestaatio: muu julkaisumuoto	rakenteistettu		Verkkoaineisto: Pelastustieto, 2954-1840

Elementti	Merkitsemistapa	Käytettävä sanasto	Elementin arvo
Ekspressio: sisältötyyppi	rakenteistettu	Metatietosanasto	teksti
Ekspressio: ekspression kieli	tunniste	Kotoistuksen suositus	fin

Pelastustiedon MARC-tietue

LDR 00000cas^a2201033^i^4500

008 931018c20239999fi^br^s|^|^|^|^|^0|||b0fin|^

022 0# \$a 1236-8369 \$2 a

041 0# \$a fin

130 0# \$a Pelastustieto (verkkoaineisto)

222 #0 \$a Pelastustieto (Verkkoaineisto)

245 10 \$a Pelastustieto : \$b pelastustoimi, ensihoito ja varautuminen.

246 12 \$a Systole

264 #1 \$a Helsinki : \$b Palo- ja pelastustieto ry, \$c 2023-

300 ## \$c 27 cm

310 ## \$a Kahdeksan kertaa vuodessa

335 ## \$a peräkkäinen määrittämätön suunnitelma \$2 rdaep

336 ## \$a teksti \$b txt \$2 rdacontent

337 ## \$a käytettävissä ilman laitetta \$b n \$2 rdamedia

338 ## \$a nide \$b nc \$2 rdacarrier

362 0# \$a 2023, 1-

588 ## \$a Kuvailun perusta: 2023, 1; nimeke kannesta.

588 ## \$a Viimeisin katsottu numero: 2023, 1.

710 2# \$a Palo- ja pelastustieto, \$e julkaisija. \$0 (FIN11)000011313

776 08 \$i Verkkoaineisto: \$t Pelastustieto, \$x 2954-1840

780 00 \$t Systole, \$x 0784-3062

teos
manifestaatio
ekspressio

Laajennussuunnitelma 1/2

RDA erottaa *tietoaineiston* sisällön ja tallenteen ominaisuudet toisistaan.

Aineistoentiteetit *Teos* ja *Ekspressio* kuvaavat aineiston sisältöä, ja aineistoentiteetit *Manifestaatio* ja *Kappale* kuvaavat tallennetta.

RDA tukee aineistoentiteetin peruskategorisointia tallenne- ja sisältötyyppien erottelemiseksi seuraavien elementtien kautta:

- Manifestaatio: [tallennetyyppi](#) →
- Manifestaatio: [mediatyyppi](#) →
- Ekspressio: [sisältötyyppi](#) →
- Teos: [laajennussuunnitelma](#) →

Laajennussuunnitelma 2/2

- Kuvaa suunniteltua toimintatapaa teoksen sisällön laajentamisesta ajan kuluessa
- Diakroniset teokset jaetaan kahteen tyyppiin sisällön laajentamisessa käytettävän menetelmän mukaisesti:
  - laajentuminen kartuttamalla
    - Peräkkäisesti ilmestyvä teos eli perinteinen kausijulkaisu
  - laajentuminen korvaamalla
    - Päivittyvässä teoksessa sisältö korvataan tietyin väliajoin

Laajennusattribuutit

- Laajentumisen vaatimus
  - Erottaa diakronisen teoksen staattisesta teoksesta
- Laajentumisen tapa
  - Arvo kuvaa sisällön laajentamisessa käytettyä menetelmää
    - kun sisältö laajentuu korvaamisen kautta → *päivittyvä*
    - sisältö laajentuu karttumisen kautta → *peräkkäinen*
- Laajentumisen loppuminen
  - Arvo kuvaa sisällön laajentumisen oletettua kestoaa
    - sisällön laajentumisella on etukäteen määritetty loppu → *määrätty*
      - Esim. moniosainen monografia
    - sisällön laajentumiselle ei ole etukäteen määritettyä loppua → *määrittämätön*

Päivittyvän teoksen kuvailu

- Jos teos sisältää suunnitelman sisällöllisen muuttumisen päättymisestä tulevaisuudessa:
  - merkitään *päivittyvä määrätty suunnitelma* laajennussuunnitelman arvoksi
335 ## \$a päivittyvä määrätty suunnitelma \$2 rdaep
  - esim. projektien wikit
- Jos teos ei sisällä suunnitelmaa sisällöllisen muuttumisen päättymisestä tulevaisuudessa:
  - 335 ## \$a päivittyvä määrittämätön suunnitelma \$2 rdaep
  - esim. päivittyvä verkkosivu, tietokanta, portaali

Peräkkäisesti ilmestyvän teoksen kuvailu

- Jos teos sisältää suunnitelman sisällöllisen muuttumisen päättymisestä tulevaisuudessa:
  - 335 ## \$a peräkkäinen määrätty suunnitelma \$2 rdaep
  - esim. romaanisarjat, moniosaiset hakuteokset
- Jos teos ei sisällä suunnitelmaa sisällöllisen muuttumisen päättymisestä tulevaisuudessa:
  - 335 ## \$a peräkkäinen määrittämätön suunnitelma \$2 rdaep
  - esim. kausijulkaisut, sanomalehdet, sarjat

Leader (Tietueen bibliografinen taso mp 07)

Nimiö

(Tietueen pituus (00-04)) 00000

Tietueen tila (05) c ...

Tietueen bibliografinen taso (07) s ...

Tietueen merkistö (09) a ...

(Indikaattorien määrä (10)) 2

(Tietojen kantaosoite (12-16)) 00241

Koodaustaso (17) ...

Luettelointisäännöt (18) i ...

(Kirjauskartta (20-23)) 4500

Value

Description

Enter Starting Point

Value	Description
s	Kausijulkaisu
c	Kokoelma
m	Monografia
b	Osakohde kausijulkaisussa
d	Osakohde kokoelmassa
a	Osakohde monografiassa
i	Paivittyvä julkaisu

008 Jatkuvan julkaisun tyyppi mp 21

190819

Julkaisuajan tyyppi/Julkaisun tila (06) ...

Julkaisuvuosi 1 (07-10) ...

Julkaisuvuosi 2 (11-14) ...

Julkaisu-, tuotanto- tai toteuttamisin ...

Ilmestymistiheys (18) ...

Säännöllisyys (19) ...

Jatkuvan julkaisun tyyppi (21) ...

Ilmiasu (23) ...

Sisältö (25-27) ... ...

Virallisjulkaisu (28) ...

Määrittelemätön (30-32) ...

Nimekkeen alkuperäinen aakkosto ...

Kieli (35-37) ...

Luetteloiva organisaatio (39) ...

Value Description

Enter Starting Point

Value	Description
	Ei mikään seuraavista
d	Paivittyvä tietokanta
g	Yleisaikakauslehti
h	Blogi
j	Tieteellinen aikakauslehti
l	Paivittyvä irtolehtijulkaisu
m	Monografiasarja
n	Sanomalehti
p	Aikakauslehti
r	Julkaisuarkisto
s	Uutislehti
t	Hakemisto
w	Paivittyvä verkkosivusto
	Ei koodattu

Julkaisumerkintö

- Tämä elementti on *yläelementti*, joka koostuu yhden tai useamman seuraavan *alaelementin* arvosta:
- Manifestaatio: [julkaisuaika](#)
- Manifestaatio: [kustantajan nimi](#)
- Manifestaatio: [kustannuspaikka](#)
- Käsitellään *verkkoaineistoa julkaistuna manifestaationa*.
- Diakronisen teoksen manifestaation kuvailu:
  - Elementin arvon vaihtelut diakronisessa teoksessa → SL: ... Vaihtelusta tehdään yleinen huomautus ...

Julkaisumerkintö MARC 264

264 #1 #a Tuusula : #b Tuusulan kunta, #c 1995-2007.

264 21 #3 2000, 1-2004, 2 #a Kerava : #b Keravan kaupunki

264 31 #3 2004, 3-2007, 4 #a Järvenpää : #b Järvenpään kaupunki

500 ## \$a Kustannuspaikka vaihtelee.

550 ## \$a Kustantaja vaihtelee.

Ilmestymistiheys

- Termit [Metatietosanastosta](#) (näihin tulossa mahdollisesti muutoksia)

310 ## \$a Kuukausittain, \$b 2022-

321 ## \$a Vuosittain, \$b 1970-2021

008: mp 18 m Kerran kuukaudessa

→ vastaa aina kenttään 310 merkittyä ilmestymistiheyttä

Merkintälähde

- Merkitään päänimekkeen tiedonlähde käyttäen sopivaa [Metatietosanaston fraasia](#)

Ensimmäinen ja viimeisin osa käsillä

588 ## †a Kuvailun perusta: 2007, nro 1; nimeke kannesta.

588 ## †a Viimeisin katsottu numero: 2011, nro 2.

Ensimmäistä osaa ei ole käsillä

588 ## †a Kuvailun perusta: 2022, 4; nimeke kannesta.

588 ## †a Viimeisin katsottu numero: 2022, 4.

Kyselytunti

- Diakronisten teosten kuvailuun liittyviä kysymyksiä käsitellään RDA-kyselytunnilla 15.6.2023, joka on kaikille avoin tilaisuus
- Etukäteiskysymykset voi esittää kyselytunnille ilmoittautumisen yhteydessä tai lähettää sähköpostitse osoitteeseen kuvailusaannot-posti@helsinki.fi

www.kansalliskirjasto.fi

Heidi Ronkainen

heidi.ronkainen@helsinki.fi

issn-keskus@helsinki.fi